

твърди, че в подобна ситуация немалко български граждани от цигански произход попадат в две основни групи. Едната, на такива, които са постигнали значимо материално благополучие, но на базата на недотам законни средства и прийоми на действие. Сред част от циганите тази група се приема за много престижна. Другата група е от онези цигани, които се стремят да попаднат в “богатите”, “уважаваните” им братя и сестри чрез признание на техните качества, но проявени в законна и социално допустима форма и същност.³⁴

За да се разкрие по-пълно и правдиво спецификата и колорита на циганската душевност в случая е особено важно да се изясни ромското разбиране на “богат” човек. За рома “богат човек” не е просто човек, който притежава едни или други материални блага. За него “богат човек” означава далеч повече - знатен, уважаван, почитан и т. н. циганин. Тоест, при рома нещата се свеждат не толкова до социално-икономическите параметри на оценяване и квалификация на дадена личност, колкото до морално-етичната оценка на личността да е известна, популярна, зачитана, респектираща, а дори и относно способността ѝ да се самоизявява сред хората, и по-конкретно сред “своите” (сред етническите си братя и сестри).

Това не означава, че оценката на личността с оглед на имотното ѝ състояние изобщо не съществува сред ромите. Нищо подобно. Тя има все още място в техния живот, особено сред някои групи цигани. За да илюстрирам това си твърдение, валидно не само за българските цигани, но и за циганите в другите страни на света, ще приведа два примера.

Първи пример. В народните приказки и предания на руските цигани, богатият ром винаги е представен и като достолепен, и като изтъкнат представител на “племето”, а бедният (т. нар. “**бибахтало мануш**”) е третиран като “нещастник”, като “неудачник”. И още нещо. В песните на циганите много по-често се споменава т. нар. “**Баро рай**”, тоест, за “богатия господин, господар”, отколкото за неуспелия в

³⁴ Вж. подр. Диференциран подход в идейновъзпитателната работа по местоживеење в община “Красна поляна”. “Резултати от емпирично социологическо и социално-психологическо изследване с научен ръководител Пл. Георгиев. С., 1989, с. 32-33.